

Halálom után eltüzelni!

Fölszámolom a hagyatékot, az örökséget. Fölszámolom a múltat. A családot? Megszüntettem?

Kirakom a „Sena Lady super” betéteket a folyosóra. A II. kerületi gondozóközpont ebédkihordója talán elszállítja ma. Ígéret van rá. A nagy bontatlan dobozt még a télen cipeltem fel a Kavics lépcsőn, magamhoz ölelve, a lenti patikából.

A szomszéd házban lakó Matló Évával találkozom, aki anyám barátnője volt. „Mire lenne szüksége?” – kérdezem tőle, arra gondolva, mit ajándékozzak neki a lakásból, anyám holmija közül. „Semmire” – feleli. Kis idő múlva hozzát teszi: „Anyámra”. Nem tudom eldönteni, a saját anyjára gondol, vagy az enyémre, csak rosszul mondta. „Már én is búcsúzom” – mondja. Kezében metszőolló. Kertészkedni készül.

Hatalmas méretű játékbabádat, most valloam be, amit még apád hozott neked Amerikából 1931-ben, amikor visszatért Magyarországra, vagyis a családjához, elragadták tőlem 2009 tavaszán 3000 (írd és mondd: háromezer!) forintért! Mit tehettem volna? Ki kellett ürítenem határidőre a Bartók Béla úti lakást!

Újabb használt fáslikat, harisnyákat, kendőket, anyagokat dobok ki.

15 pár kesztyűt számolok össze a beépített szekrény egyik fiókjában.

Megöntözöm a tujákat a kertben.

Véletlenül égve hagytam a villanyt a Kavics utcai lakás vécéjében. Négy napon át égett. Négy napig nem voltam a lakásban. Anyám általában úgy használta a mellékhelyiséget, hogy nem csukta be az ajtaját. Hallatszott vizeletének csurgása. Emiatt is dühös voltam rá. Nem értettem, miért csinálja. Így volt ez már a '60-as években is. A villanyt sem kapcsolta fel. Rá-rászóltam. Talán apám is szóvá tette. Hiába. Nem csukta be az ajtót. Lehet, hogy félt volna a kis helyiségben csukott ajtónál?

Álom július 7-én, vasárnap: anyámmal, öccsével és nagymamával keressük azokat a kirándulóhelyeket, ahol gyerekkorunkban jártunk. Gábor feketében. Gyászol. „Nem szabad ilyen sokáig élni” – mondom. Aztán Újpesten vagyunk, az öregek fekszenek, valamelyikük meg akarja fogni a kezem.

Hogyan lehetne megragadni, megfogni, írásban rögzíteni azt a rengeteg foltnak való ruhananyagot, amit összegyűjtött anyám az évtizedek alatt, és aminek nagy részét most kidobom.

Kimosom, körömkefével megtisztítom mobiltelefonom tasakját, amit még anyám varrt nekem farmeranyagból. Az egyik szélén a varrás felfeslett. Ki fogja újravarni?

Bogár szaladna be jöttömre a hallban a szekrény alá, de ott nincs rés, megtorpan, a fal és a szekrény találkozásánál, sarkánál, összehúzódik, meglapul, várja, mi lesz. Eltaposnám szándálommal, de orra széles, nem tudok rálépni. Hagyom. Megmenekült. Bemegyek a hálófülkébe, kidobok 2 szőnyeget, szomszédokkal találkozom és megöntözöm a tuját.

Álom július 14-én, vasárnap: A Kavics utcai lakás fürdőszobájában vagyunk. Apám meztelen. Mosakodás után. Elcsúszik. Feltörlöm a követ. A szobában anyámmal amolyan teniszhez hasonlító játékot játszunk: ütögetünk 2 ágy között. Egyébként éppen 17 hete halt. Csuang-ce mondása jut eszembe: alvás közben a lelkek találkoznak, ébredéskor a test szétválasztja őket.

Egy nagy közértben vagyok apámmal álomban. Cigaretta akarok venni.

Margit 2, kék és bordó kosztümkabátjától és 1 papucstól szabadulok meg. A női papucsot vastagon belepte a por. Megöntözöm a kertben a tujákat. Leviszem a kukába azt a törmeleket, ami a bejárati ajtó előtti folyosó oldaláról-aljáról vált le. Kiveszem a postaládából a miniszterelnök levelét, anyám nevére érkezett, átfutom, összetépem és kidobom.

A Mammutba megyek. Téblábolok, nem találok a helyem, pisilnem kell, betérek a férfi vécébe, ahol értelmi fogyatékosok állnak egymás mellett. Egyikük szinte meztelen, alsónadrágját is bokáig letolta, pucér feneké világít, a hangszóróból szinte fülsüketítően szól a zene, sokkal hangosabban, mint a bevásárlóközpont más részein.

Vajon milyen érzés lesz 40 év után visszatérni a Kavics utcai lakásba, a „szülői házba”?

„...a meghalás. Ez már rám tartozik. Ezt el kell egyszer intézнем. Ez minden ember egyetlen komoly földadata. Ez az a nagy vizsga, amelyet föltétlenül le kell tennünk.”

Kipakolok 2 kis szekrényt: egy fiókosat és egy kinyitható ajtókat. Bennük dobozok, könyvek, gombok, cipőfűzők, szalagok, varrótüskék. Pókok szaladgálnak. Rábukkanok Margit kiüntetései és iskolai bizonyítványaira is.

Augusztus 7., Szerda: álom: anyám kórházban. Nagybátyámmal látogatjuk meg. „Ez így nem mehet tovább” – mondja, a kórházi ellátásra utalva.

Terheket raknak ránk az élők, terheket raknak ránk a holtak.

Gyöngyházgombok százai konzervdobozokban.

Margit kis fehér tévéjét, amit anyám az ágya közelében a sublód tetején tartott, bár sose kapcsolta be, pénteken tettem ki a kuka mellé. Kedden már nem volt ott.

Kitöröltem néhány halott nevét és számát a mobiltelefonomból, így anyámat is, mert megtelt a SIM-kártyám.

Fönről, a Vérhalom utca felől caplatok anyám lakása felé. A ház közelébe érve, észreveszek egy konténert, megpakolva, a Kavics utca és az Apostol utca sarkán. Elhatározom, hogy azt a két kis szekrénykét, amiket a napokban kiürítettem, lehozom, hisz ráfér még a konténer tetejére. Gyorsan cselekszem. Először a fiókos szekrényt cipelem le, ez könnyebb. Látom, hogy a konténerben összeaprított bútorok vannak, egy-egy megégett darab, például egy szalon. Kapcsolok: ez annak az asszonynak a holmija, akit az év elején öltetek meg a lakásában, egy pénzügyi vita során, és rágyújtották a lakását, hogy eltüntessék a nyomokat. A „nyomokat” nem sikerült megsemmisíteni, csak elégetni. Ezekre a „nyomokra” rakom rá anyám szekrényeit, amik az ágya mellett voltak, és amikben mindenfélét összezsúfolva tartott, még eseteket is találtam. A két fiókot és polcokat külön viszem le. Senkivel sem találkozom az utcán, de az egyik forduló után fölnézek a házunkra, és látom, hogy a második emeleten lakó szomszéd éppen bemegy az erkélyükről, miután elszívta cigarettáját. Némi töprengés után úgy döntök, leviszek még két széket, hisz ráférnek még a bútorok tetejére: egy támla nélkülit, ami sokáig a konyhánkban volt, de már évek óta anyám ágyával szemben várta a látogatókat, hogy ráüljenek, ha anyám az ágyából, fekvé kívánt beszélgetni velük. A másik szék támlás. Erre szokott anyám ráülni, ha írt, varrt az ebédlőasztalnál, ami egyszerre volt íróasztala, varróasztala és „vasaló deszkája” is. A szék mozgott. Újpestről, nagyanyméktől került hozzánk. Volt belőle négy, de három biztos. Ahogy megizzadva befejeztem a rakodást, eszembe jutott, hogy amikor apám holttestéért jöttek, berakták fém koporsóját a hullaszállító autóba, ahol volt már néhány másik, számunkra ismeretlen halott. Anyám kevéske bútora most azzal a meggyilkolt asszonyéval keveredik, illetve indul el utolsó útjára, valószínű, valamelyik szeméttelre, akit én is ismertem látásból, köszönő viszonyban voltam vele, sokszor láttam ácsorogni a sarkon, cigarettázva, kis kutyájára ügyelve.

Kipakolom a kamrából az üres befőttesüvegeket. Dobozokat, kis joghurtos üvegeket, fémtálcát, dobozokat és egy darab hungarocellt is kiselejtezek. Élelmiszert, lejárt szavatosságú lencsét, palacsintasütőt, torta nyomót, karácsonyfadísz pakolok ki. Leszerelem a kamra belső karnisát, amire anyám télire vastag anyagot szokott felcsippenteni, hogy ne tudjon beáramlani a hideg a kamrából az előszobába.

Kiürítem anyám gyerekágyának belsejét, vagyis az ágyneműtartóját: képek, fotók, becsomagolva, 2 magyar szőnyeg, függönyanyag, könyvek, ékszer, bélyegek, 2 campingszék van benne. Üres az ágya 2013. augusztus 11-én, vasárnap, halála után 11 héttel. A függönyanyagot, csomagolópapírt, egy bádog kannát, a vászon- és nejlonzacskókat kidobom.

Könyveket raktam ki a kukába, mert üres volt: elavult módszertani, művészetelméleti és történeti tankönyveket, mert lejárt ezeknek is a szavatossága, német nyelvkönyvet, a rajztanítással és óvodai neveléssel kapcsolatos füzeteket is kivettem.

Láttam, ahogy a daru fölemeli azt a konténert, amelybe a megölt asszony megégett bútorait tették.

A spájz karnisa nem fért bele a szemetesbe, így hát magammal vittem, le, a Kavics lépcsőn és lenn egy óvatlan pillanatban, tudom, csúnya dolog, behajítottam egy bokorba.

Fölnéztem, és láttam, hogy abban a lakásban, ahol Bernáth Sanyiek laktak, illetve laknak, festenek. Nyitva vannak az ablakok. Rég volt, amikor néha meglátogattam Sanyit, Keresztes Mari volt férjét, délelőttönként, anyáméktól lefele jövet. Útba esett. Azt hiszem, az a filmvetítő, néhány amatőr filmmel, amit Sanyi egyszer elkért tőlem, még mindig a pincéjükben van. Az egyik kis filmen anyám is szerepel, átmászik a lakás nagyobbik erkélyén, nevetve-mosolyogva. A felvételt én készítettem. A filmfelvevő szovjet gyártmányú. Kamaszkoromban érdekelt a filmezés. A filmeket elő kellett hívatni.

Anyámmal együtt haltak meg a tárgyai? A lakása? Tudok-e, akarok-e életet lehelni beléjük? Mármint azokba, amiket nem dobok ki, vagy nem bocsátok árverésre, vagy nem ajándékozom a szomszédoknak, ismerősöknek. Apámmal együtt halt meg a könyvtára? A könyvei itt vannak a polcokon, de mintha már nem élnének. Tudok-e majd a Kavics utcában élni? Létezni? Megtölteni étellel a szobákat, szerelemmel az ágyat? Kitakarítani?!

Az első Ilona-nap anyám nélkül. Kétszer voltam fenn a Kavics utcában. Felvittem egy kis bőröndnyi dokumentumot, könyvet, füzetet, írószert, amire szükségem lesz. Fenn van a porszívó, mosópor, zoknik. A fürdőszobában kipakoltam egy kis szekrénykét és levittem a mosókonyhába, 2 székkal együtt, a lomtalanítás napjáig.

Lefele indultam az Apostol utcán és láttam, hogy már festik a kerületi polgármester majd nem kész házának kerítését.

Mintha életem egyik legnehezebb napja előtt állnék. Várom azt a fiút, akinek kiadom a Pannónia utcai lakást. Dél van. A szemközti házból a nyitott ablakokon át behallatszik az ifjú Szakcsi Lakatos játéka. Zenével búcsúztat? Köszönet!

Kilenc szőnyeget pakolok le arról az ágyról, amelyiken aludni fogok. Átvittem a nagyobbik szobába és föltekerve elhelyeztem őket az egyik ágyon. Hét szemüveget dobtam ki az íróasztal egyik fiókjából. Nem tartogatom tovább ezeket se. Széket, asztalkát, sámlit vittem le a mosókonyhába. Beszáradt fűszereket selejteztem, repedt tartójukkal együtt. Elkoszolódott falvédőtől szabadultam meg. Hát most megtudom, milyen anyá(m)nak lenni egyedül a Kavics utcában!

Megérkeztem, anyám! Mit szólsz? Itt vagyok. Porcelán restaurátor barátnőd, akivel épp ma futottam össze véletlenül a Szent Margit patika előtt, arra kért, ne mondjam úgy, hogy „anyám”, hanem: „anyukám”. Még sose szólítottalak így. Itt ülök a helyeden, helyetted, asztalodnál, amit nagyon szeretted, amihez ragaszkodtál. Viaszkos vászonnal és egy terítővel is duplán letakartad, hogy óvjad. Asztallapját két oldalt ki lehet húzni, tizenkét személyesre, így mondtad. Szüleidé volt. Unokád és a barátja New Yorkban vannak, és továbbrepülnek San Franciscóba. Épp a neved-napján utaztak el Amerikába.

Itt van előttem utolsó kis rajzod. Az ágytálat rajzoltad le egy kis cetlire, hogy felismerjem, ha lemegyek érte a pincébe, kérted, hozzam fel, mert szükség lesz rá. A papírlap másik oldalára egy mosógépet rajzoltál – perspektivikusan? jól írom? –, amikor elromlott a tied, durrant egyet, és felmerült, hogy venni kell egy újat, arra kértél, mérjem le, mekkora a mostani, mert csak kis gép fér el a parányi fürdőszobában.

A sublód legfelső fiókját nézem át, selejtezem és kitakarítom.

Rengeteg szalagot, pántot, cipőfűzőt, madzagot, néhány övet dobok ki, ezek a szekrény belső oldalán lógtak egy vékony fémrúdon.

Hajnalban morgott a szél.

Reggel először a fürdőszoba ablakán süt be a nap, majd 8 óra körül a kis szobába, de még 9 órakor, most is, érinti a kis szobát.

Megöntözöm a tujákat. Köszönök Huiszné asszonynak, aki a sövényt metszi a túlsó kertben. Nyilván nem ismer meg, a lányaink annak idején együtt gyerekeskedtek, voltak közös programok.

Megizzadok.

Iszom még egy kávé.

Mintha csak az élet nehézségei adnának jelentőséget az életnek.

Délelőtt iratokat, dokumentumokat tépdesek.

Kezdem megérteni anyámat, aki átkozta, szidta ezt a lakást. „Egy romhalmazt fogsz örökölni” – mondta, ismételve.

Kipakolom a vécében a tükrös kis szekrényt. Fém. Emlékszem rá újpesti korszakából, magasra szerelve a konyhában. Nem értem fel. Poros. Két borotvapamacs, 4 szappantartó, szappannal, pengék, műanyag pohár, papír vécé-ülőke van benne.

A konyhában tálcák, vágódeszkák, poharak, tálkák, műanyagdobozok. Ragadnak. Mit tegyek? Segíteni kellett volna anyámnak, többet! Legalább takarítani. Csak a legszüksé-

gesebbet végeztem el az utóbbi időben. Mikor takaríthatta ki utoljára például a konyhaszekrényt? Fűszerek, fűszerek, fűszerek, még nagyanyámtól örökölt fűszertartókkal együtt.

Letakarítottam, üressé tettem a konyhapultot.

Lejárt biztosítási papírokat és számlákat tépdeselek össze 1993-ból. Kidobok egy lábtörlőt. Vizes ruhával törlöm fel a lakást – ki tudja, hanyadszorra?

A svájci gyártmányú Tellus zsebórát 39 évvel ezelőtt kaptam ajándékba születésnapomra Verától, első feleségemtől. Anyám évtizedekkel később vásárolt az órához egy aranyszínű állványt, és kitette az asztalára. Ezen a kis állványon függ az óra most, ma is. Úgy emlékszem, Vera egy Petőfi Sándor utcai órásnál vásárolta az Ibolya presszó mellett. Örültem az órának, mert régóta vágytam már zsebórára. Amikor tanítási gyakorlaton voltam a Radnóti Gimnáziumban, a tanóra elején mindig kivettem az órát az asztalra, fél szemmel figyeltem, hány perc van még kicsöngetésig. Az egyik 2. osztályba járt Adrienne, későbbi második feleségem. Ott ismertem meg.

A nagy szobában a szőnyegek, mint halottak. Letakarva, mintha holttestek lennének.

Anyám keze nyoma a végéajtón. Sötét árnyalat, ahol rendszeresen hozzáért jobb kezével. Nem lehet letisztítani. Újra kellene festeni az ajtót. Nézem a szürkéséget a fehér ajtón.

Szarkák ólálkodnak a környéken, a ház körül. Vizslatnak, matatnak, lerántják még a kapu rácsai közé betett reklámújságot is, biztos, ami biztos, megnézik, mi az, nem enivaló-e.

Darazsak akarnak bejönni a nyitott erkélyajtón.

Gyíkok futkosnak a járdán.

Legyek napoznak a falon.

Takarítás, takarítás, takarítás. Szortírozás. Selejtezés. Megint takarítás. Kézmosás.

Augusztus 25-én, vasárnap este 6 óra 20 perckor eleredt az eső. Az első eső, mióta itt vagyok.

A falnak fordítom anyám ágyát. „Élére” állítottam. Anyám az ágy lábait megtoldatta egy asztalossal, hogy magasabb legyen, hogy könnyebben föl tudjon kelni róla. Feltöröltem vizes ruhával az ágy alatt és körülötte. Megkondul az egyik rugó, mintha hangszer lenne. Peng.

Éjjelente pattog a sublód. Lázadozik jelenlétem ellen?

Agyagkorsók, vázák, jénai tál, tálkák, tálcák, kávécsészék, tányérok, tányérkák, kötőtűk, fonalak, megkezdett horgolás, bábok, sálak, kardigánok, fürdőruha, retikül, kézi súlyzó, ruhakafék! Hogyan tovább? Tízeseivel viszem a kukába a fém kávéfőzők gumijait, alkatrészeit. „Adrienne beföttesüvegeinek pótgumijai” – anyám kézírása egy zacskón.

Szeptember 1. Vasárnap. Dunyhákat szellőztetek a kis erkély korlátján. Így készülök a télre. Takarózni kell majd.

Ki kell ürítenem a régi írószekreter összes fiókját, mert a jövő héten elszállítják!

Elég sok kéziratomat is kiselejtezem, mert nem tudom, hova pakolni őket.

Rábukkanok életem első kis ingére 1951-ből.

A kamrából tejfölös dobozokat, kuktát, lábost, fedőt, a régi pingpongasztalunk hálóját, tartójával együtt, műanyag ételhordót, alumínium dobozt, darálót, virágmagot, tisztítószert, parafin olajat pakolok ki. Egy doboznyi különféle méretű műanyag- és fémfedelelet viszek le a kukába.

Por, por, por. Prüszkölés, tüsszentés. Kézmosás, feltörlés.

Könyveket selejtezek. Főleg úti könyveket.

A pincénkben kicsírázott krumplit találok egy bevásárlókosárban. Ez eddig elkerülte a figyelmemet.

A konyhába 1 órakor kezd besütni a nap (szeptember 7-én) – anyám halálának időpontjában.

Leveszem anyám asztaláról a terítőt és a viaszkos vásznat. Az asztal fekete. Ez a „gyászasztal”.

Belélegzem a port és mérgeket.

Népművészeti tárgyokat, köcsögöket szedek le a falról és teszem őket egy nagy dobozba.

A dísztágyérok, korsókat, kancsókat, csecsebecséket egy nagy dobozban viszem le a mosókonyhába.

Anyám ágát szét kell szedni, csavarozni, mert nem fér ki az ajtón. Hogyan hozták be? Az egyik szomszéd segítségével visszük ki 2 részletben és a folyosón a korlátnak döntjük. Süti a nap. Napozik anyám ágya. A napfényben megjelenik, jól látható anyám egy-egy ősz hajszála. Megérintek egyet, megfogom, leveszem ágya széléről és a levegőbe eresztem. „A krízis egy hajszál” – írta Emily Dickinson. Igaza van.

Esős reggelre ébredek szeptember 11-én, szerdán. A '60-as évek hangulata a lakásban. Egy-egy esőkoppanás a párkányon. Akárhogy is: amit anyám fölépített, egy életmű, bármilyen is.

Még egy nem pattanó teniszlabdát is találok az egyik fiókban egy borostyán nyaklánc mellett. Por, por, por. Csúszom-mászom, nedves ruhával törlöm ki a fiókot. Kitörlöm. A nagy szoba ágyneműtartójában még egy új csaptelepet is találok. Karácsonyi díszgyertyákat. Gépírás tankönyvet!

Az egyik szomszédnak ajándokozok egy ½ colos új slagot.

Letörölgetem és megtisztítom nagyapám borotválkozó-tükrét.

Anyám ágya az utcán: 2013. szeptember 12-én, csütörtökön, délután 5 órakor. Lenn van a sarkon.

Hat óra körül két ismeretlen férfi felrakta egy kis teherautóra és elvitték az utcából.

Láttam.

Esős hangulat. Reménytelenség? Mint a '60-as években? Mit keresek itt? Kihűlt a lakás. Írásaim egy részét felviszem a Szemlőhegy utcai papírgyűjtőbe.

Szomszédokat is örököltem anyámtól. Fontos a szomszéd, ha acsarkodnak is egymásra, jó szomszédok a közvetlenül mellettem lakók. Segítőkészek.

Egyik este, hazafele jövet, a ház előtti lépcső előtt kis cédulát veszek észre a földön. Lejjebb hajolok, látom, anyám kézírása. Elolvasom: „íróasztali rész /jobb/ szemben.” Már mint az a fiók, amelyiknek a belsejébe beletette anyám ezt a cédulát, biztonsági okból, nehogy a fiókok összekeveredjenek. Kihullhatott ez a kis cetli abból az iratcsomóból, amit valamelyik nap vittem ki a kukába. Majdnem egész nap esett az eső, de a cédula már megszáradt. Egy kukázó átnézhetette a szemetes tartalmát és kihullott a földre ez a kis papír. Néze-

getem, vizsgálgom az írást, de pillanatnyi tanakodás után bedobom, visszadobom a zöld kukába. Anyám kézírása az eső ellenére sem mosódott el.

Leszedem ágyam mellől a falról a képeket: fotókat és anyám festményeit. Hova rakjam őket? Portalanítom a falat óvatosan. Három fényképet a helyén hagyok: a lányomét (Eponin jelmezében), anyámét (a „Cica mama” színdarab jelmezében, negyedikes elemistaként) és nagyanyámét, aki egy asztalon ül, öt éves lehet, karikával a kezében, mellette egy széken a mamája, vagyis a dédanyám.

Visszahelyezek egy szőnyeget, az ágyam mögé, a fejemhez, hogy távol tartsa a falból áradó hideget. Anyám a kisméretű perzsa szőnyeg hátuljára rávarrt még egy réteget, hogy a szőnyeg vastagabb legyen, és a hátoldala közvetlenül ne érintkezzen a fallal. A szőnyeget, mielőtt föltettem, kiráztam a kis erkélyen, kicsit szellőztettem, levegőztettem, hadd érje a nap. Tiszta idő van. Megreggeliztem, ritkán szoktam. Sajtot és kiflit ettem. Miután behoztam a szőnyeget, kiporszívóztam és föltettem a falra. Egy karikával kevesebb van rajta, egy karika rázogatós közben a földre esett, de megtaláltam, és vissza tudtam dugni a helyére, a cérna éppen megtartja. A falon megmaradtak a kampók, ezekkel nem kellett bajlódnom.

Szeptember 17-én, kedden macskák néznek farkasszemem velem: ki vagyok? Ezt kérdezik?

Elindítom a Junghans órát a nagy szobában. Működik. Bartók Béla úti lakásunkban több mint 20 (azaz: húsz!) éven át ütötte a feleket és az egészeket könyvespolcunk tetején. Fél év telt el anyám halála óta. Hadd járjon az óra! Én álltam meg, maradok, ahogy Apollinaire írta.

A konyha kövezetére süt a Hold szeptember 24-én, kedden.

Szeptember 25-én, szerdán ismét anyámmal álmodom: kutyáival jön velem szemben az Apostol utcában. Én is kutyával vagyok... Fölbredtem, mert megszólalt a kaputelefon. Hajnali ½ 4 volt. Elaludtam, de ½ 6-kor újra megszólalt.

Egy kis fekete dobozt tisztogatok, amit egy hadifogoly ajándékozott apám nagybátyjának a '10-es években, és kifaragta a tetejét: a nagykőrösi református templom és az Arany János gimnázium látható rajta.

Sárgul, szenved a kis tuja, amit anyám ültetett utolsó kerti ténykedéseként, pedig öntözöm majdnem minden nap.

Elolvasom a feliratot a kis kerek asztalka alján: „Készült a zólyombrézói magyar királyi vasgyárban Randusóka József művezető ajándéka. Dr. Györe János tulajdona. 1912. Máramaroszigeti ref. Lyc.-i tanár”

Az előszobaszekrény felső részéből, egy széken állva, táskákat, szatyrokat, köteleket, szíjakat, campingszékét, öveket szedek ki. Megkegyelmezek 3 bőrdöndnek. Még 1 pakli magyar kártyát is találok fenn. Az az érzésem, mintha ezzel a kártyával játszottunk volna gyerekkoromban, Újpesten, dédanyámmal és nagybátyámmal.

Anyám pénztárcája: David – Itali. Tartalma:

- kemény papírra írva: 06-30-356-41-98 Balázs, Ilonka: 06-30-254-7810
- egy Salvequick tapasz
- egy összehajtott sima papírlap
- egy, a Sebészeti Osztálynak írt levélke
- egy névjegykártya: Varga Hajdú Eszter festmény-restaurátor művész, lakás és műterem: 326-0557, 1025 Bp. Józsefhegyi u. 11.
- egy papíron: Pasaréti 108. Szigeti Imre, Studio Vomo exclusive férfidivat tel. 238-73-02

- 3 darab 1 forintos
 - 2 darab 10 filléres (1981 és 1982-ből)
 - 1 gyógyszer: Tensomin
 - 1 lyukas 2 filléres
 - egy papíron: fogklinikai: Szentkirályi út 40 (sárga épületben éjjel-nappal fogászat)
- Tel.: 317-66-00.

Anyám születésnapja: szeptember 27. Péntek. „Születtem” – így írta be a naptárába. Ma töltené be a 87. évét. Az első születésnap nélküle. Folyamatos gyász és gyászolás. Egyre rosszabb állapotban a kis tuja. Szárad. Beteg?

A Kavics utcai lakásból éppen ma szállították el a Nagyképet (a gobelint), a fekete faliorát, a kerek asztalt, az ólomkristály csillárt a 2 falikarral.

Egy apró gyöngy gurult végig a parkettán, amikor takarítottam. „Kis halál” – ezt jegyeztem be a füzetembe.

„...mert a halál szörnyű nagy szárnyakat lebbentett az ablakom fölé, látni, hallani, érezni a szagát, meglátom soha-hordani-nem-szánt régi-új, divatos-avított ingeim roskatag lötytyedtségén, soha-többé-fel-nem veendő, kígyóként lógó nyakkendőimen, ősz fekvéhelyek új plédjein, az öngyilkosság-gyász-gyűlölet-paranoia tengerén hánykódó sietős nyugágyakon – az ő arcocskájába akartam behatolni, és be is hatoltam –”

„Egy életen keresztül hurcoljuk magunkkal a szüleinket a tárgyaikon, álmaikon keresztül... Nagy ív után visszatértél a Kavics utcába, kiszolgáltatva a tárgyagnak... Még harcolnak a szülők a jelenlétért... Megváltoztathatjuk-e a gyerekkorunkat?” – írja/kérdezi levelében Kelényi Béla.

Október 4-én, pénteken, hajnali ½ 6-kor megállt anyám kis műanyag ébresztőórája. Kimerült a Varta elem. A percmutató még erőlködik, próbálja elérni a 9-es számot, de nem tudja, visszaesik. Halványan világít még a számlap, ha megnyomok az óra tetején egy gombot. „Quartz” felirat. Ezen az órán nézte anyám éveken át az időt. Ez mutatta neki. A sublód tetején tartotta, az ágya felé fordítva. Elrakom a többi kis ébresztőóra közé. Van belőlük 6, ha jól számolom.

Október 7-én, hétfőn, kora reggel, még kinn sötét van, kipakolom az utolsó sublód-fiókból is az ágyneműt, törülközőt a kis szobában lévő szekrénybe. Ezzel a művelettel elértem, hogy nincs több ágynemű a sublódban. Kitörölöm, előbb száraz, majd nedves ruhával a fiókot. Nem tolom be, hadd szellőzzön, mert miközben töröltem, behajoltam a fiókba, be kellett dugnom a fejem, behajolni, beszívni, belélegezni múltat, port, szagot. Érezni az ősök kezét. Mikor csinálta ezt utoljára anyám? Hány éve? És előtte ki hajolt így be valamelyik fiókba? Mit tartottak itt régen? Ki mit keresett? Mit vett előtlen? Szintén ágyhuzatot? Nem hiszem. Nem tudom. Ha huzatot vettek innen elő, kinek a dunyhájára húzták rá? Ki hogyan aludt benne? Mit álmodott? Vagy a törülközők! Kinek a testét érintették anyám előtt?

Reggelente végigfut egy mókus a felső villanyvezetéken. Látom a konyhaablakból.

Október 12-én, szombatra virradóra anyámmal álmodom. Beteg. A Margitszigeten, egy üregben, egy fa odvában (?) tölti az éjszakát, majdnem a földben. Hozzá megyek. „Elég jól elvoltam” – mondja. Apámhoz készülünk (kórházba?), aki szintén beteg.

„s minden zugot megtölt az ő szaga”

Október 19-én, szombatra virradóra behatoltak a társasház pincéjébe. Feltörték néhány pincerekeszt. A mienket is. Könnyű lehetett levérni a lakatot. Délután kijöttek a rendőrök szemlét tartani. Gyors átvizsgálás után úgy látom, tőlünk nem vittek el semmit. Nem kel-

lett az ágytál, a járóka, a szobavécé, a kapaszkodó, se apám kitüntetései, de még a fűnyíró, a hólapát sem.

Álmomban egy karórát (Doxát?) próbáltam előre tekerve beállítani, hogy 12:40-et mutasson, de sehogyan sem sikerült. Mindig „túlszaladtam”. Egy idő után visszafele tekertem a mutatókat, annak ellenére, hogy tudom, ez nem tesz jót egy órának.

Két hónapja vagyok a Kavics utcában.

Új lakatot teszek fel a pincerekeszünk (mindig többes számban írom, nem tudom más-hogy) ajtajára, a levert helyére. Ez is egy ártalmatlan lakat. A betörés miatt felhozom a pincéből apám naplóit, dokumentumait, nagyanyám kézirásos szakácskönyveit, kitüntetések, oklevelek. Letörölgetem őket, kibogozom a spárgát, apám naplóit a sublódba teszem, a szakácskönyveket pedig a konyhába, föl, a szekrénybe, a többi szakácskönyv közé.

November 2-án szombaton kibontom azt a csomagot, amelyikben anyám első szerelmének, Lugosi Lajosnak hozzá írt levelei vannak. Két közös fénykép. Halottak napja van. Nyugodjanak békében! Apám halálának napja is ma van.

„Ifjúságunk kiragad a gyermekek határtalan magányából. De világba vettetésünk után végül visszafogad a régi, egyszemélyes zóna; alkonyunk nem más, mint megtérés a kezdeti magányba, ahonnan a két korai életszakasz elmosódó határán emigráltunk az emberek közé.”

Polcok alatt fekszem. Fejem fölött könyvek, családi Bibliák. Két magyar nyelvű, az egyik 1685-ből, a másik 1859-ből, és egy német nyelvű, 1780-ból. Nevek, évszámok. Alattuk fekszem, alszom, álmodom, az elődeimmel is, vagy magömlésre ébredek, női mellet simogatok, megizzadok, nevetek, félek, szerelmeskedem a keskeny sezlonon. Anyám mind-egyik polcot megjelölte. Rájuk írta, melyik hova való. Fölöttem éppen a „bal alsó 1” olvasható, a keze írásával.

A helyemen, ahol most fekszem, volt az a kis imaszőnyeg, amit a betörők elvittek.

A szőnyeget, evőeszközt, vázát ellopták, mégis néha úgy érzem, megvannak. Ha nem is a másik szobában vagy a tabernákulum egyik fiókjában, de vannak valahol: az enyéme, vagyis az őseimé. Nem lehet őket ellopni, és az őseket nem lehet kirabolni. (Vagy mégis?)

Anyám 7 (írd és mondd: hét!) nagyméretű röntgenfelvételétől, leletétől szabadulok meg. A gerincéről és a nyakáról készültek a felvételek 2001-ben és 2004-ben.

A morzsáit viszont még mindig nem takarítottam ki a konyhaasztal fiókjából, ahova behullottak, ahol az evőeszközeit tartotta és tartom most én is. Anyám morzsáihoz nem nyúlok egyelőre.

Rétegeket rakok fel írásban, és rétegeket kaparok le a lakásban, mint egy festő, aki rétegeket rak fel a vásznára, illetve kapar le onnan.

Ideje felbontanom egy baracklekvárt, amit még anyám készített.

